

NOVIOCACTUM

Digitale nieuwsbrief van de afdeling Nijmegen van
Succulenta

Jaargang 7 nummer 1, januari 2022

Piet Giepmans met zijn aankopen tijdens de externe excursie van 2005

SAMENSTELLING BESTUUR VAN DE AFDELING NIJMEGEN

Theo Heijnsdijk
voorzitter 0487 – 542704
th.heijnsdijk@gmail.com

Johanna Jongekrijg
penningmeester 0485 - 880300
johannajongekrijg@gmail.com

Riet Maessen
secretaris 024 – 3440425
rietmaessen@xs4all.nl

REDACTIE NOVIOCACTUM

Theo Heijnsdijk 0487 – 542704
th.heijnsdijk@gmail.com

Contributie: € 20,- per jaar (huisgenootleden € 10,- per jaar)
gironummer NL12ABNA0805932216 tnv J. Jongekrijg en/of
T. Heijnsdijk.

Bijeenkomsten:
Bij HELICON opleidingen, Marga Klompélaan 37, 6532 SB,
Nijmegen. Aanvang 19.30 precies.

2022

Op deze plaats wil ik, namens het bestuur, iedereen alle goeds wensen voor het pas begonnen jaar 2022.

Het afgelopen jaar was geen fijn jaar.

Piet Giepmans is op 16 december overleden. Veel aandacht hiervoor in dit nummer van Noviocactum.

Antoon Gossens is getroffen door het overlijden van zijn partner. En dan natuurlijk die alles overheersende pandemie. Covid-19 heeft voor ons allen vervelende consequenties. Niet alleen op het gebied van de lichamelijke gezondheid, maar zeker ook voor het sociale leven.

En daar valt ook de cactusclub onder. Slechts drie bijeenkomsten hebben we als afdeling Nijmegen van Succulenta mogen meemaken.

Helaas kunnen we nog steeds niet bij elkaar komen. Het is nu even wachten op de volgende persconferentie (vrijdag 14 januari) van de regering over de coronamaatregelen. Vooralsnog ziet het er niet zo goed uit.

Zodra het weer kan, gaan we in ieder geval alsnog de traditionele nieuwjaarsborrel houden. Dus houdt onze digitale nieuwsbrief Noviocactum in de gaten.

En schrijf zelf ook eens iets. Zo houden we de band in stand.

Theo

In Memoriam Piet Giepmans (1926- 2021)

Op 16 december 2021 is Piet overleden. Daarmee verloren we een van de meest markante leden van onze afdeling.

Hoe het allemaal begonnen is met de succulenten heeft Piet zelf in 1993 verteld in zijn stukje “Even voorstellen” in ons afdelingsblad. Hij woonde in de zestiger jaren nog in Nijmegen en daar kocht hij op de maandagse markt geregeld cactusjes voor zo'n 50 cent (nu ongeveer 22 eurocent). Op het balkon zette hij die in een soort vitrinekastje. In 1967 werd hij lid van Succulenta. In het jaar daarvoor had hij zich al aangesloten bij de afdeling Nijmegen.

Na zijn verhuizing naar de Heilige Stoel in Wijchen bouwde hij achter in de tuin een aluminium kas van 3 bij 3 meter.

Ik kende Piet vanaf het moment dat ik lid werd van de afdeling Nijmegen van Succulenta. Dat was in 1985. Piet had toen al een 'carrière' in de afdeling achter de rug. Van 1973 tot 1977 was hij secretaris van de afdeling Nijmegen. In de notulen van de jaarvergadering van de afdeling van 1 februari 1972 is te lezen hoe dat zo gekomen is:

“Voor de vacante bestuursfunctie van secretaris hadden zich geen kandidaten opgegeven. Het was de heer Giepmans die, nadat geen der aanwezigen deze functie wenste te aanvaarden zich tenslotte bereid verklaarde als secretaris op te treden, hetgeen de ondersteuning van alle aanwezigen had.”

Ook na zijn secretarisfunctie heeft Piet zich ingezet voor de afdeling. Hij heeft de afdelingsbibliotheek een aantal jaren beheerd (overgenomen van Gerard Uil), hij startte een vragenrubriek in het afdelingsblad, nam het initiatief om maandelijks de Kakteenkartei uit het Duitse blad te halen en in verzamelmappen op te bergen en hij hield lezingen op de afdelingsavonden. Toen we op zoek waren naar een nieuwe voorkant voor ons afdelingsblad 'Het Aureool' leverde hij een fraaie, door zijn dochter bewerkte foto van de desert in Burgers Zoo in en dat werd de winnende afbeelding. In 2011, tijdens de viering van het 75-jarig bestaan, hield hij een indrukwekkende toespraak over de geschiedenis van de afdeling. Het spannendste

vond hij zelf de keer (september 1996) dat hij in verband met de cactusmarkt geïnterviewd en gefotografeerd werd voor het huis-aan-huisblad 'De Brug'. Het resulteerde in een paginagroot artikel, mét foto van Piet.

Piet was een echte liefhebber. Hij beleefde het meeste plezier aan het opkweken van allerlei soorten uit stekjes of zaad. Zelf schreef hij daarover:

“Ik vind namelijk iedere succulent mooi, maar met name de door mij pas ontdekte. Maar ik verander nogal snel van mening.”

en

“Door mijn zucht naar veranderen krijgen telkens andere planten de ereplaatsen in mijn kasje. Planten die te groot zijn worden gehalveerd, waarbij ik dan weer niet de neiging kan onderdrukken om uit te proberen of het bovenstuk ook wil wortelen. Vooral onder de ‘andere’ succulenten doen zich de verschuivingen voor. Van aloë’s naar agaves. Van stamsucculenten naar caudexplanten enzovoort. Als dan omstreeks augustus de nood het hoogst is, is de redding van onze cactusmarkt nabij. Zo sluit zich dan de cirkel van mijn ‘verzamelgang’ en kan ik overnieuw beginnen.”

Op onze jaarlijkse cactusmarkt was Piet helemaal in zijn element. Op zijn vaste plek, met extra opslagruimte achter de tafel, spatte het plezier er vanaf. Hij stond de klanten uitgebreid te woord en wist tot onze verbazing als een heuse standwerker de meest uiteenlopende planten vlot te verkopen. Het deed hem ook echt pijn toen hij niet meer in staat was om aan dit jaarlijkse evenement deel te nemen.

Maar Piet gaf niet op. De moeilijk te hanteren cactussen en grotere vetplanten, maakten plaats voor de haast aaibare adromischussen. Niet een paar, maar heel veel. Gekocht, en voor een deel ook bij elkaar gebedeld bij onder andere Cok Grootscholten. Een ander deel per postorder van Mesagarden in de Verenigde Staten. Ook in dit geslacht was hij na korte tijd een deskundige.

Piet had ook een andere kant. Op de afdelingsvergaderingen kon hij, zonder dat iemand het aan zag komen, plotseling in grote woede ontsteken. Bijvoorbeeld omdat het bestuur een jaar eerder iets beloofd had en die belofte nog niet nagekomen was. Misschien had het te maken met zijn achtergrond bij de luchtmacht, waar een strakke hiërarchie en vaste protocollen golden. Hij stak zijn mening niet onder stoelen of banken en als hij het ergens niet mee eens was, beet hij zich helemaal vast in zijn eigen gelijk. Tijdens mijn voorzitterschap heeft hij zelfs twee keer zijn lidmaatschap opgezegd. Gelukkig is het beide keren na veel praten weer goed gekomen.

Piet excelleerde als hij op afdelingsavonden lezingen kon houden over bepaalde thema's, bijvoorbeeld het kweken op lavagruis, het geslacht euphorbia's of crassula's. En niet te vergeten, over het al hierboven genoemde geslacht Adromischus. Zijn vervolgsérie over ziekten en plagen in 1992 mondde uit in een serie artikelen in ons afdelingsblad en later in het landelijke tijdschrift 'Succulenta' over dit onderwerp. Dat was voor het eerst dat ik, tot wederzijdse waardering, nauw samenwerkte met Piet. In de daarop volgende jaren kwam ik ook wel bij hem thuis om dingen te bespreken en wat te praten. Soms gingen we samen op pad om iets te regelen voor de cactusmarkt en dan beschouwde hij mij als een kameraad met wie hij eropuit trok. Zijn vrouw Patty, was altijd gul met koffie en iets erbij, maar ze hield zich verder geheel op de achtergrond. Natuurlijk gingen we ook altijd in de kas kijken. Ongevraagd kreeg ik een grote hoeveelheid bladstekjes mee van zijn adromischussen. Volgens Piet was dat nodig om ze veilig te stellen. Als er bij hem een dood ging, dan kon hij bij mij weer een bladstekje terugkrijgen.

Nadat Patty naar het verpleeghuis ging en later Piet zelf ook verhuisd was naar de Buizerdstraat werd het contact wat minder. Ton Ramak, helaas in februari 2020 overleden, nam de taak op zich om Piet op te halen en weer thuis te brengen voor de afdelingsavonden. Door de gehoorproblemen en ander lichamelijk ongemak werd het voor Piet echter steeds minder aantrekkelijk om te komen. Wel ging hij, als het maar enigszins te regelen viel, nog mee met het jaarlijkse afdelingsuitstapje.

Na zijn verhuizing nodigden Loes en ik hem wel eens uit om bij ons te komen eten. Dan genoot hij volop en hij vertelde heel veel. Over zijn jeugd in Nijmegen (in de Stijn Buysstraat waar ik zelf ook 13 jaar gewoond heb). Over onderduiken aan het eind van de oorlog in de Dobbelmanfabriek. Over zijn jaren in de Pontanusstraat in Nijmegen. En hoe hij, terug uit Nederlands-Indië afgekeurd werd voor de officiersopleiding, maar later toch aan het werk kwam bij de luchtmacht en daar uiteindelijk hoofd opleidingen werd. En over zijn eenzaamheid. Enzovoort. Daarbij kwam dan toch weer woede naar boven over zijn huidige situatie en dingen die in het verleden niet goed gegaan waren. Hij klaagde ook over het geestelijk niveau van de medebewoners. Via de Zonnebloem in Wijchen wist Loes nog te regelen dat er regelmatig iemand kwam om een potje met hem te schaken. Daar was Piet haar dankbaar voor.

Zijn planten had hij allang weggedaan. Maar toen ik hem tijdens zo'n etentje, een bakje met adromischussen liet zien, opgekweekt vanuit zijn stekjes, was hij zo enthousiast dat hij ze weer meenam naar zijn balkonkasje in de Buizerdstraat in Wijchen (zie ook het stukje van Loes elders in dit nummer).

Steevast nam hij ook steeds een fles wijn mee naar ons, maar hij wilde graag meer terugdoen. Zo hebben we op zijn kosten gegeten bij een Thais restaurant in Nijmegen en in 2017 bij Planken Wambuis, na een dagje Burgers Zoo.

Het was verdrietig om te zien hoe Piet worstelde met zijn steeds maar toenemende beperkingen en hoe hij op het laatst bijna niets meer kon. De maatregelen in verband met het coronavirus maakten het uiteraard nog erger. De laatste keer dat ik hem opgezocht heb was afgelopen zomer.

Hopelijk heeft hij nu de rust gevonden die hem zo toekomt.

Theo

PS.

Na de verhalen op de volgende bladzijden van Loes en Jac en Nia volgt nog een aantal foto's van 'Piet door de jaren heen'.

Piet

Gisteren kregen we bericht van het overlijden van Piet. Automatisch komen er dan herinneringen aan hem boven. Na zijn verhuizing naar het verzorgingshuis om dichterbij Patty te zijn, kwam hij om de zoveel tijd bij ons eten. Een trotse man die afhankelijkheid schuwde, maar deze goede voor hem bereide maaltijden zeer op prijs stelde. We luisterden geboeid naar zijn (levens)verhalen. Graag wilde hij dan wat terug doen. Zo bleef zijn contact met ons, zeker vanuit zijn trots, in evenwicht. Een etentje in de Planken Wambuis op een zonnige dag, na een bezoek aan Burgers Bush en een etentje in het Thais restaurant in Nijmegen. Hij genoot ervan en wij met hem. Tijdens dit laatste etentje zei ik dat ik het Thaise theepotje zo leuk vond. Hij riep de ober en vroeg of het te koop was. Helaas, nee dus. Tot op hoge leeftijd bleef hij een gentleman en ja, ook een beetje een charmeur. Na de aanvankelijk vele verhalen over de 'slechte organisatie van het huis, de zorgen om Patty's gezondheid, moeite met het loslaten van zijn huis, werd hij toch steeds milder en ook wat verwarder. Onze oprit werd steeds meer een obstakel, de etentjes verdwenen van de agenda. Tja, het zij zo.

Loes Jap-Tjong

Piet Giepmans tijdens een etetje bij Loes en Theo in 2015. De bak met adromischussen die door Theo uit bladstekken van Piets verzameling opgekweekt waren, ging mee naar de balkonkas in Wijchen.

Na een dagje Burgers Zoo bestuderen Piet en Theo het menu bij Planken Wambuis.

Aan Piet bewaren we warme herinneringen en soms heftige verhalen.

Piet vroeg me (Nia) een keertje of ik hem naar het ziekenhuis wilde brengen waar hij voor onderzoek een afspraak had. In de auto spraken we over van alles. Het beviel ons beiden goed om zo af en toe bij te kletsen tijdens de rit. Terug in Wijchen gaf hij me veel te royaal geld voor de benzine, maar gelukkig vergat hij het ook wel een keertje en dat compenseerde dan weer.

Op de cactusmarkt stond Piet op een vaste plek. Bezoekers die een plantje bij hem kochten, kregen er een bijpassend verhaal bij met adviezen over hoe om te gaan met de aankoop. Excursies waren echte uitstapjes voor de enthousiaste Piet. Hij hield van rondstruinen en speuren naar stekjes van Adromischussen. De ideale planten voor als je weinig plek hebt, zoals bij hem. Want ze groeien heel langzaam, vragen maar zelden water en verpotting en hebben een fraai blad, motiveerde Piet zijn keuze. Maar 's winters droog houden, voegde hij eraan toe.

De excursie en de bijeenkomsten van onze club waren heilig voor hem. Als je tijdens de lunchpauze of bij het avondeten aan het eind van een rondreis door Nederland, België of Duitsland naast het bord van Piet een glas bier zag staan, wist je dat hij het naar de zin had met al die vertrouwde mensen van de vereniging om zich heen. Dan was hij er echt uit. De clubleden zo zei hij wel eens, waren heel belangrijk voor hem. Bij de afdeling kon hij zijn leed even vergeten en opgaan in de geneugten van onze gemeenschappelijke liefhebberij.

Nia en Jac

Piet Giepmans door de jaren heen

Piet als verkoper op de Goudse cactusmarkt van 1989

Piet in zijn element op de Nijmeegse cactusmarkt in 1991

Nog een keer op de Nijmeegse cactusmarkt; datum onbekend

Met Jo Suilen op de nieuwjaarsborrel bij Loes en Theo in 1991

Externe excursie 2006

Externe excursie mei 2008

In mei 2009 met Foppe Brolsma in de hortus van de VU.

Met Theo op de externe excursie mei 2010 bij Lakerveld

Externe excursie 2011 bij Sjaan Storsbergen

Externe excursie 2013 Grugapark in Essen

2014: Jac Niessen draagt de aangekochte adromischussen van Piet.

Kasbezoek 2015 bij Thea Giessen

Met Ton Ramak tijdens kasbezoek bij Annemieke van Ling in 2016

Met Johanna aan het middagmaal na het bezoek aan Kakteen Piltz in 2018

Externe excursie 2018 in Duitsland bij Eden Plants

Zaaien

Waarom zaait een liefhebber?

Planten kopen is de eenvoudigste manier om een kas vol te krijgen om een hobby te starten. Je hebt een vliegende start met je collectie, vaak direct al bloemen en als je er wat geld tegenaan gooit imposante exemplaren in je kas. Maar de nadelen zijn niet weinig; klopt de naam, hoe zijn ze opgekweekt, een aantal gewenste soorten is moeilijk te krijgen. En je weet niets van de achtergrond of herkomst van die plant. Alsof je een rashond zonder papieren koopt. Planten die je zelf opkweekt geven het plezier ze te zien opgroeien onder de omstandigheden in jouw kas.

Vaak hebben ze een wilde herkomstlocatie, tenminste bij Mesems. Het resultaat is een collectie met je eigen troetelkindjes die je vanaf het zaaizakje kent.

Persoonlijk vind ik het jammer dat zaaiewedstrijden in Succulenta-afdelingen op de achtergrond zijn geraakt. Je stimuleert elkaar om mooie planten op te kweken. Ik hoor daar niet zo veel meer van, jammer want juist succulenten met hun snelle kieming geven verrassend snel resultaat. Als ik in mijn propagator kijk, nu vol palmzaden, is er na een jaar nog niets van kieming te zien. Als voorbeeld hoe zo'n proces kan verlopen neem ik de opbouw van mijn eigen verzameling.

Een verzameling opbouwen begint met keuzes maken. Wat wil ik hebben? Sluit ik mij bij een gespecialiseerde vereniging aan voor mijn cactussen, mesems, euphorbia's, pelargoniums etc. Voor mij was de Mesem Study Group de specialistische vereniging, maar Succulenta mag er ook zijn. Het snuffelen in de jaarlijkse zaadlijsten van verenigingen en zaadleveranciers is als het rondkijken in een schatkamer.

Voor een paar tientjes kun je genoeg zaad bestellen om er later een kas mee te vullen. In 2020 begon ik voorzichtig met zaaien. Niet bijster succesvol. Van de 17 bij Succulenta bestelde soorten kiemden 9 soorten, achteraf een laag percentage. Er kwamen 7 soorten door het eerste jaar en daar heb ik nu behoorlijke planten van. Grappig is dat de planten vaak snel groeien, op de foto's is dezelfde soort, de grootste van 2020, de kleinste van 2021.

Dit voorjaar heeft Johanna mij geadviseerd in het samenstellen van de zaaigrond, die er geweldig uitzag en heel goed voelde. Dat vonden de zaden blijkbaar ook, want van de vrijwel 100 soorten die gezaaid werden, kiemden er 3-4 soorten niet. Veel beter dus dan vorig jaar toen gewone zaai- en stekgrond werd gebruikt. Het gebruikte mengsel, $\frac{1}{4}$ brekerszand, $\frac{1}{4}$ zaai- en stekgrond, $\frac{1}{4}$ vermiculite, $\frac{1}{4}$ rivierklei, voldeed geweldig. Het viel op dat de kiemkracht meestal erg goed was, iets wat ik van veel zakjes met tuinplantenzaden niet kan zeggen. De zaden waren na 14 dagen bij 20 °C in de propagator bij een hoge luchtvochtigheid grotendeels gekiemd. De jonge plantjes zijn na drie weken voorzichtig gewend aan een lagere luchtvochtigheid en op een beschaduwde plek in de kas gezet. Zo zijn ze blijven staan tot

aan het begin van de herfst. De ervaring van vorig jaar leerde dat dan planten wegvielen doordat de groei er uit ging bij gebrek aan licht. De jonge plantjes werden slapper en gingen kwakkelen. Als oplossing heb ik dit jaar gekozen om vier fluorescentie kweekbuizen van 55W, 6500K "Cool Daylight" in twee lichtbakken boven de jonge plantjes op te hangen. Dit extra licht, bij een kasttemperatuur van 6-10 °C en een minieme watergift zorgen er voor dat de planten mooi compact blijven en er gezond uitzien. Op de foto van de zaaitest hieronder zijn in de lege vakjes de plantjes al verspeend.

Onder de zaailingen zitten ultrasucculenten als *Lithops*, *Conophytum*, *Argyroderma*, *Gibbaeum* die met hun dikke blad reageren op te weinig water door wat rimpelig te worden. Te veel water is veel erger, het bladpaar wordt week en kwetsbaar. De gevolgen kunnen nog veel vervelender zijn. Water op het verkeerde moment doet de opperhuid barsten en er ontstaan lelijke scheuren die littekens geven of het blad sterft af. Iets te veel water heeft mijn *Fenestraria* bijna het leven gekost. Het is ook logisch, *Fenestraria* krijgt zijn beetje water in de wintertijd en ik had een minieme hoeveelheid water te vroeg in de herfst gegeven. Er wordt in de literatuur voor gewaarschuwd voor overgift maar dat planten er zo heftig op zouden reageren zodat het blad openbarstte had ik niet verwacht.

Maar voor mij staat vast dat watergeven in een kas met lage temperaturen en weinig licht niet ideaal is en heel anders dan in de natuurlijk situatie.

Ik hoop dat de jonge planten een beetje blijven doorgroeien en niet in rust gaan, dan wordt een foutje in de watergift waarschijnlijk

Volgroeide Gibbaeum sp. met scheuren door te veel water

wat minder afgestraft. Omdat Zuid-Afrika gebieden kent met winterregens, een overgangsgebied en streken met zomerregens moet je bijna op soortniveau kijken wie wanneer water nodig heeft. Nu zegt een plant in een pot niets over de groeiomstandigheden in het natuurlijke habitat, dus zet er ik er wat struikvormige mesemsoorten tussen die op de natuurlijke groeiplaatsen groeien voor een wat realistischer beeld.

Op de zaadlijst van het Clichéfonds 2020/21 stond tot mijn verwondering *Muiria hortenseae*, een extreem moeilijk te kweken plant. Hij groeit samen met *Gibbaeum* en er is zelfs een natuurlijke hybride van bekend. In Succulenta, februari 2016 staat een stukje over het

kweken, wat er op neer komt dat je de grond voortdurend iets vochtig moet houden behalve in de rusttijd juni/juli. Op internet worden de meest waanzinnige prijzen betaald voor enkele zaadjes en ik kon ze kopen voor een luttel bedrag. Ik heb het potje met zaadjes in een gesloten plastic zak gedaan. Uiteindelijk kwamen er twee zaadjes op, waarvan er een kiemplant verloren ging. Op dit moment staat deze speldenknopgrote plant in een eigen potje. Maar wat er verder van komt?

Dat gaat de lezer van *Noviocactum* nog te weten komen, ik hou jullie op de hoogte.

Ben Groen